

Konferencja prasowa głównego geodety kraju

Potrzebne porozumienia

FOT. JERZY PRZYWARA

Prezes Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii Kazimierz Bujakowski przedstawił zasady współpracy z marszałkami i starostami, przekazał informacje na temat udzielonych w 1999 roku dotacji oraz odpowiadał na pytania dziennikarzy. Trwający jeszcze program szkoleniowy głównego geodety kraju dla administracji geodezyjnej omówiła dyrektor Departamentu ds. Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego GUGiK Grażyna Skołbana.

Mamy nadzieję, że następna konferencja zostanie poświęcona przedstawieniu polityki wydawniczej GUGiK, realizacji budżetu, zamierzeń w zakresie tworzenia standardów (instrukcji) i rozporządzeń czy planowanych w resorcie badań naukowych. Dobrym zwyczajem stałoby się cykliczne organizowanie takich spotkań (np. dwa razy w roku). Umożliwiłyby one administracji przedstawienie prowadzonych prac i swych dokonań, ale nade wszystko pokazałyby, że nie ma tematów tabu, a obywatel otrzymuje od urzędników wyczerpujące informacje. A oto czego dowiedzieliśmy się tym razem.

Wiodącym tematem konferencji prasowej głównego geodety kraju (zorganizowanej 30 marca w Wojewódzkim Biurze Techniki i Nadzoru Geodezyjno-Kartograficznego w Warszawie) była współpraca z organami administracji samorządowej realizującymi zadania rządowe z zakresu geodezji i kartografii. Konferencja była chyba pierwszą próbą publicznej prezentacji polityki prowadzonej przez GUGiK. Podano ważniejsze wydatki, wyjaśniono cele podjętych ostatnio działań szkoleniowych (stąd miejsce konferencji – WBTiNGK jest bowiem organizatorem jednego z cykli szkoleniowych).

Współdziałanie w zakresie opracowywania map

Od 1999 r. główny geodeta kraju, poza pełnieniem funkcji nadzorczych, tworzy mechanizmy współdziałania organów administracji rządowej i samorządowej, np. poprzez porozumienia z marszałkami województw w zakresie współpracy przy opracowaniu mapy topograficznej kraju w skali 1:10 000. W zeszłym roku udało się wynegocjować i podpisać 11 takich porozumień i są już inicjatywy podpisania kolejnych 3.

Na poziomie szczegółowości mapy w skali 1:10 000 GUGiK chce stworzyć topograficzną bazę danych (TBD), która mogłaby w przyszłości służyć do budowania systemów informacji geograficznej. W 1999 roku udało się zawrzeć 19 umów z marszałkami województw, w wyniku których opracowywane są 443 arkusze mapy topograficznej w skali 1:10 000 (czyli o ponad 100 arkuszy więcej niż rok wcześniej). W ramach realizacji tych porozumień angażowane

były zarówno środki finansowe GUGiK (3 mln 50 tys. zł), jak i marszałków (1 mln 350 tys. zł). W tym roku przewidziane jest opracowanie 600 kolejnych arkuszy. Oprócz map topograficznych w ramach współdziałania z marszałkami opracowane zostały mapy tematyczne: sozologiczna i hydrograficzna. W 1999 r. na opracowanie 59 arkuszy tych map GUGiK wydał 1 mln 350 tys. zł, zaś samorządy wojewódzkie – 950 tys. zł.

Natomiast w ramach umów trójstronnych ze starostami zrealizowano prace dotyczące zakładania i modernizacji mapy zasadniczej i osnów szczegółowych dla 45 obiektów na kwotę 4 mln 700 tys. zł.

Ponieważ zgodnie z *Prawem geodezyjnym i kartograficznym* wykonywanie mapy zasadniczej należy do zadań starosty, GUGiK odchodzi od współdziałania przy opracowywaniu mapy zasadniczej i osnowy szczegółowej dla powiatów. Za to w przypadku map topograficznych i tematycznych sytuacja nie jest już tak jednoznacznie zapisana. Współdziałanie GUGiK ma na celu przygotowanie diapozytywów wydawniczych i materiałów, które służą do opracowywania map w skalach mniejszych. Dzięki temu istnieje możliwość utrzymania w całym kraju jednolitego standardu i równocześnie wsparcia tych województw, które dopiero zaczynają realizację tego zadania. Stąd główny geodeta kraju poszukuje obszaru współdziałania w tym zakresie i definiuje go razem z geodetami województw poprzez formę porozumień i program wydawniczy służby geodezyjnej i kartograficznej.

Prace nad katastem

Kataster jest priorytetowym zadaniem służby geodezyjno-kartograficznej i w ramach międzyresortowego zespołu trwają prace nad koncepcją systemu katastralnego, który łączyłby zarówno w sensie prawnym, jak i technicznym ewidencję gruntów, budynków i lokali, księgi wieczyste i ewidencję podatkową. Będzie to wymagało wydania specjalnej ustawy i zmian w prawie regulującym działania poszczególnych organów administracji.

Obecnie w ewidencji gruntów ujęte są właściwie wszystkie działki i większość budynków (tylko w zakresie ich obrysu według map ewidencyjnych czy zasadniczych). Brakuje natomiast części opisowej ewidencji budynków, nie ma też ewidencji lokali. Dlatego pozostawienie samorządów samym sobie, zwłaszcza w pierwszym roku funkcjonowania reformy, nie było, zdaniem prezesa GUGiK, słuszne. W ramach realizowanego wspólnie ze starostami „Programu prac GGK w 1999 r. w zakresie przygotowania technicznego ewidencji gruntów i budynków do wymagań wynikających z zakładania katastru nieruchomości” zawarto 262 umowy na łączną kwotę ponad 20 mln zł (prawie 7 mln zł dołożyły samorządy powiatowe). Zdaniem głównego geodety kraju takie współdziałanie przyniosło dobre wyniki.

W roku 2000 środki na modernizację ewidencji, jakimi w zeszłym roku dysponował GUGiK, zostały przeniesione do wojewodów i od nich trafiają do starostów w formie dotacji. Urząd zaś obecnie bardziej będzie skupiał się na opracowaniu programów, wytycznych oraz na o bięktach pilotażowych wykorzystujących nowoczesne technologie i pokazujących nowe możliwości, które potem chciałby wdrażać.

Kazimierz Bujakowski uważa, że nie można jeszcze podać jakiegось konkretnego terminu, od kiedy system katastralny zacznie funkcjonować. Po pierwsze, trzeba zinformatyzo-

wać elementy tego systemu – o ile ewidencja gruntów i budynków w skali kraju jest w ponad 95% (w części opisowej) zinformatyzowana, o tyle zakres zinformatyzowania ksiąg wieczystych sięga kilku procent. Poza tym nie wszystkie nieruchomości mają w ogóle założone księgi wieczyste. Występuje też dodatkowy element, który trzeba wziąć pod uwagę – różny stopień rozwoju poszczególnych podsystemów systemu katastralnego.

Wykorzystanie funduszu gospodarki zasobem

Fundusz gospodarki zasobem geodezyjno-kartograficznym jest wypracowywany przez ośrodki dokumentacji poprzez odpłatne udostępnianie zasobu. 80% wpływów pozostaje w powiecie (tworzy fundusz powiatowy), 10% idzie na szczebel wojewódzki, a pozostałe 10% – na szczebel centralny. Te 10-procentowe odpisy umożliwiają marszałkom prowadzenie polityki wojewódzkiej, a głównemu geodecie kraju podejmowanie zadań wykraczających poza wymiar powiatowy czy regionalny, jak również prowadzenie polityki wyrównywania szans. Zdaniem prezesa Bujakowskiego funkcjonowanie tego funduszu w obecnym kształcie jest rozwiązaniem optymalnym i jego zachowanie daje wszystkim duże szanse. Jednocześnie przeznaczenie większości środków Centralnego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym na dofinansowanie wojewódzkich i powiatowych ośrodków dokumentacji jest kolejnym przykładem współdziałania i wspierania inicjatyw samorządu. W 1999 r. ogólne wpływy funduszu centralnego z tytułu wpłat należnych z funduszy terenowych wynosiły 13 mln 300 tys. zł. Ze 153 pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie 143 dotyczyły powiatów (7 mln 870 tys. zł), a pozostałe 10 – województw (1 mln 840 tys. zł). Przy rozdziale tych środków główny geodeta kraju kierował się kilkoma kryteriami. Po pierwsze, należało wspierać ośrodki nowo utworzone. Po drugie, modernizować i adaptować istniejące obiekty. Również potrzeby w zakresie budowy systemów informacji przestrzennej w skali regionu i informatyzacji prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego były traktowane jako priorytetowe.

Przekazywanie zadań z powiatów do gmin

Zgodnie z artykułem 6a ust. 4 ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne* starosta na wniosek gminy może powierzyć wójtowi, burmistrzowi czy prezydentowi miasta w drodze porozumienia prowadzenie spraw należących do zakresu jego zadań i kompetencji. Gmina musi jednak spełnić warunki określone w rozporządzeniu ministra spraw wewnętrznych i administracji. Kryteria te są dość trudne i będą możliwe do spełnienia tylko przez te gminy, które mają przygotowaną kadrę i które są w stanie udźwignąć koszty przejścia całego pakietu zadań starosty wynikających z ustawy. Przepis ten jest obecnie przedmiotem różnicy zdań pomiędzy samorządem gminnym i powiatowym. Z punktu widzenia GUGiK należałoby doprowadzić do tego, aby zasób był prowadzony przez jednostki sprawne, dobrze przygotowane i gwarantujące jego utrzymanie (czy to będą powiaty, czy gminy – jest już tylko kwestią spełnienia wspomnianych kryteriów). Prezes Bujakowski zwrócił uwagę na to, że rozdrabnianie zasobu wiąże się z dużymi kosztami. 373 powiaty, które w tej chwili funkcjonują, muszą być przecież wyposażone w komputery, w sprzęt reprodukcyjny itd.

Potrzebni są również ludzie, którzy będą umieli poprowadzić zasób. Oczywiście gminy muszą mieć dostęp do danych z ewidencji gruntów i budynków i to jest zagwarantowane w ustawie. Jednak nie jest konieczne, by podejmowały one ciężar odpowiedzialności związanej z prowadzeniem całego zasobu.

Szkolenie administracji

Kolejnym elementem współdziałania GGK z administracją powiatową i wojewódzką są szkolenia kadry. W ubiegłym roku przystąpiono do realizacji programu szkoleniowego obejmującego 1200 osób. W grupie „wojewódzkiej” przeszkoleni zostali wspólnie wojewódzcy inspektorzy nadzoru geodezyjnego i kartograficznego i geodeci województw oraz pracownicy geodetów województw, wojewódzkich inspekcji nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, a także urzędnicy zajmujący się u marszałka województwa zagadnieniami dotyczącymi państwowego zasobu i tworzeniem baz danych. Grupa ta zakończyła zajęcia w lutym bieżącego roku. Kontynuowane są jeszcze szkolenia grupy „powiatowej”. Biorą w nich udział: członkowie zarządów starostw (często starostowie i wicestarostowie), geodeci powiatowi, pracownicy zajmujący się bezpośrednio prowadzeniem zasobu, baz ewidencji gruntów i zespołów uzgadniania dokumentacji projektowej. Pracownicy powiatowi i wojewódzcy mieli także zajęcia warsztatowe (ćwiczenia bezpośrednio przy komputerach). Dla członków zarządów starostw program został przygotowany w najszerszym zakresie *Prawa geodezyjnego i kartograficznego*, a także w innych dziedzinach, na które geodezja oddziałuje (zagadnienia gospodarki nieruchomości, ochrony gruntów rolnych czy gospodarowania funduszem gospodarki zasobem geodezyjnym i kartograficznym). Prezentowano również nowe technologie. Zainteresowanie szkoleniami było ogromne, a decyzja o finansowaniu ich w całości przez GUGiK (ok. 1,5 mln zł) okazała się słuszna. Po zakończeniu każdego cyklu przeprowadzane są testy sprawdzające (analiza tego materiału wskazuje, że poziom pracowników administracji jest dosyć wysoki) oraz ankiety, które pozwalają ocenić zarówno sposób realizacji szkolenia, jak i jego tematykę (zebrano dobre oceny). GUGiK zaczyna więc przygotowywać program następnych szkoleń, oparty na doświadczeniach z tego cyklu.

Wydawanie aktów wykonawczych

Z 25 planowanych ponad rok temu rozporządzeń do ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne* do tej pory opublikowanych zostało 8. Jedno skierowane zostało do publikacji, 5 jest w uzgodnieniach międzyresortowych, które prowadzi minister spraw wewnętrznych i administracji, 4 kolejne są przygotowywane przez inne resorty: ministra obrony narodowej (3) i ministra rolnictwa (1). Przystąpiono do uzgodnień międzyresortowych w sprawie rozporządzenia o ewidencji gruntów.

Prezes Bujakowski ocenia, że trudności z wydaniem tych rozporządzeń wynikają z ich złożoności, a także z faktu podejmowania prób ich modyfikacji na etapie uzgodnień międzyresortowych. Przykładem może być rozporządzenie dotyczące systemu odniesień przestrzennych – resort obrony narodowej zgłasza dość istotne uwagi i konieczna jest dyskusja merytoryczna i kolejne uzgodnienia, aby te wątpliwości rozstrzygnąć.

Budżet i plany jego wykorzystania

Tegoroczny budżet GUGiK zamyka się sumą niecałych 30 mln zł. Jest mniejszy niż w ubiegłym roku, bo 18 mln zł przekazano za pośrednictwem wojewodów do budżetów samorządu w formie dotacji na realizację zadań katastralnych. Natomiast w sumie na zadania geodezyjne przypadła w tym roku kwota większa niż w ubiegłym.

Budżet w ok. 50% jest przeznaczony na opracowania kartograficzne i fotogrametryczne (które odnowią zasób zdjęć wykonanych w ramach programu PHARE). Podjęte zostaną prace nad mapą lotniczą w skali 1:500 000 oraz nad weryfikacją wdrożenia topograficznej bazy danych na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego (w ramach specjalnego porozumienia wynikającego z inicjatywy marszałka tego województwa). GUGiK będzie również współfinansować opracowanie ponad 600 arkuszy mapy w skali 1:10 000 (w tym map tematycznych), które wykonuje razem z marszałkami w ramach porozumień.

Część budżetu (ok. 20%) przeznaczono na podstawową osnowę geodezyjną. Planuje się również prace związane z tworzeniem systemu nawigacji (systemu emitowania poleceń do sygnału GPS pozwalającego na lokalizację na całym obszarze kraju z dokładnością około 3 m) oraz koncepcją stacji permanentnych. Założenia do takiego programu są opracowywane w Departamencie Geodezji. Jeśli chodzi o prace katastralne, to we współdziałaniu z samorządem GUGiK będzie próbował wdrożenia technik przekazywania danych pomiędzy ewidencją gruntów, księgami wieczystymi i rejestrami podatkowymi w kilku miastach w Polsce. Główny geodeta kraju będzie też inicjował prace nad rejestrem transakcji po to, aby stworzyć bazę danych do szacowania nieruchomości i zbierać informacje o rynku nieruchomości (przygotowywane jest stosowne rozporządzenie).

notowała Anna Wardziak

	Grupa powiatowa			Grupa wojewódzka	
	I członkowie zarządów starostw	II geodeci powiatowi	III pracownicy administracji samorządu powiatowego	IV geodeci województw i woj. inspektorzy nadzoru geod. i kartograficznego	IV pracownicy geodetów woj. i woj. inspektorów nadzoru geod. i kartograficznego
Czas szkolenia	3 dni – 22 godziny	4 dni – 32 godziny	5 dni – 40 godzin	3 dni – 24 godziny	4 dni – 32 godziny
Liczba osób w cyklu	28-30	28-30	19-20	32	32
Liczba cykli	13	13	19	1	1
Okres realizacji	1.12.1999 – 24.03.2000	29.11.1999 – 9.03.2000	29.11.1999 – 12.05.2000	16-18.02.2000	21-25.02.2000
Test końcowy	–	+	+	–	+
Ankieta oceny szkolenia	+	+	+	+	+